

BILAGA 5

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BREDFJÄLLET

FÖRORD

Föreliggande skötselplan har upprättats under 1987 av länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län och Älvsborgs län i nära samarbete med Uddevalla och Lilla Edets kommuner och de till Bredfjälletplaneringen knutna arbetsgrupperna.

Underlaget till föreliggande skötselplan utgörs till största delen av förslag framtagna av respektive arbetsgrupper för kulturminnesvård, friluftsliv samt jakt och fiske.

För kulturminnesvården har genom riksantikvarieämbetets försorg utarbetats en fullständig vårdplan för torplämningarna. Planen skall kompletteras med mer utförliga vårdbeskrivningar för gårdarna S Fjället och Vargefjället.

Vad gäller friluftslivets intressen och behov av anläggningar har framtagits ett förslag som täcker hela Bredfjället d v s även områden utanför det föreslagna naturreservatet. Frågor rörande tillgänglighet och nyttjande av naturreservatet är sammankopplade med motsvarande frågor i det större friluftsområdet. Förslaget biläggs därför, vad gäller textdelen, i sin helhet. Föreskrifterna i beslutet är dock endast tillämpliga i de delar friluftsplanen berör naturreservatet.

Skötselplanen behandlar även den del av reservatet som är beläget inom Älvsborgs län och omfattas således av två reservatsbeslut.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

- A ALLMÄN BESKRIVNING
 - 1 ADMINISTRATIVA DATA
 - 2 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN
 - 2.1 Naturförhållanden
 - 2.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 2.3 Markanvändning
 - 2.4 Friluftsliv
 - 2.5 Tillgänglighet och kommunikationer
 - 2.6 Befintliga anläggningar
- B PLANDEL
 - 1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN
 - 1.1 Övergripande mål
 - 1.2 Generella riktlinjer och åtgärder
 - 1.2.1 Hävd av skogsmark

- 1.2.2 Jakt och faunavård
- 1.2.3 Fiske
- 1.2.4 Byggnader
- 1.2.5 Fornvård etc.
- 1.3 Behandling av skötselområden
- 2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV
- 2.1 Övergripande mål
- 2.2 Riktlinjer och åtgärder
- 2.2.1 Tillgänglighet och kommunikationer
- 2.2.2 Rekreation och friluftsliv - åtgärdsprogram
- 3 TILLSYN
- 4 REVIDERING
- 5 FINANSIERING

BILAGA

Karta över stigar, anordningar m m

A ALLMÄN BESKRIVNING ADMINISTRATIVA DATA

LÄGE:	5 km öster om Ljungskile samhälle
SKYDDSFORM:	Naturreservat, 7 § naturvårdslagen
OBJEKTNUMMER	
BESLUTSDATUM:	1989-11-22
KOMMUN:	Uddevalla
SOCKEN:	Grinneröd och Ljung
AREAL:	O-län 370 ha varav sjöar 22 ha. P-län 146 ha varav sjöar 30 ha
FASTIGHET OCH MARKÄGARE:	se bilaga 2 i reservatsbeslutet

2 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

2.1 Naturförhållanden

Bredfjället som omfattar det höglänta och sjörika bergområdet öster om Ljungskile tätort är beläget inom den norra delen av den sk inlandsplatån. Detta stora område avgränsas ytterst av Götaälvdalens förkastningslinjer i öster och söder samt av Hakefjorden i väster. I norr utgör Uddevallasänkan gräns. Dalgången mellan Hjärtum och Hällungen delar platån i två hälfter, en sydlig där Svartedalen ingår samt en nordlig dit Bredfjället räknas.

Bredfjället reser sig terrassartat mot öster: På den västligaste, lägsta nivån, ligger sjöarna Skarsjön och Lidvattnet. Den övre platån som till sin utsträckning väl överensstämmer med den gamla kronoallmanningen Bredfjället är anmärkningsvärt flack, rik på sjöar och myrar. Fjällets höjd över havet varierar mellan 125 och 175 meter. De högsta punkterna återfinns dels utmed platåbranten i väster, vid Brända Berg, dels vid Bukullen i norr.

Berggrunden domineras av gnejs. I områdets norra del förekommer grönstensgångar i vissa av de nordväst-sydostliga dalstråken. Grönstensförekomsterna avspeglar sig i en rikare växtlighet eftersom de är mer lättvittrade och mindre sura än omgivande bergarter. De tidigare bosättningarna på fjället har också lokaliserats till dessa områden.

Större delen av Bredfjället ligger ovanför högsta kustlinjen och låg således aldrig under havsytan vid den senaste nedisningen. Osvallad morän är därför den dominerande jordarten. Sorterade jordar förekommer främst i de djupare dalstråken. I likhet med övriga bergområden i Bohuslän är moräntäcket tunt och saknas ibland helt. Förekomsten av nakna hållar får delvis tillskrivas den jorderosion som följde på tidigare generationers markbränning och betesdrift.

Växtgeografiskt ligger Bredfjället i brytningszonen mellan den europeiska lövskogsregionen och det sydvästsvenska barrskogsområdet. Barrskogar, främst gran, dominerar området. Här och var, särskilt i områdets östra delar förekommer hedeekskog. På näringsmässigt och lokalklimatiskt gynnade lägen uppträder en rikare växtlighet med inslag av ädla lövträd och lundflora. Den mogna skogen utgörs sannolikt till största delen av naturskog, ett förhållande som är ovanligt i länet där den mesta skogen uppkommit till följd av plantering och sådd.

Djurlivet är normalt för ett barrskogsområde av denna typ. Älg, rådjur, hare, mård, räv och grävling förekommer i hela området. Lodjur har iakttagits vid ett flertal tillfällen även om området är för litet för att kunna hålla en fast stam. Bland fågelarter som är beroende av relativt ostörd skogsmark märks tjäder samt rovfåglar som duvhök, ormvråk, pärluggla, sparvuggla samt fiskgjuse som häckar i några par. Bland hönsfåglar märks förutom tjädern även järpe och orre vilka förekommer i förhållandevis täta populationer.

Myrmarker förekommer rikligt över hela fjället och utgör ett betydelsefullt inslag i landskapsbilden. Myrarna är av västsvensk typ och i fattigkärrsfloran dominerar arter med västlig utbredning t ex myrlilja och klockljung. Ljunghedar hade förr stor utbredning till följd av betesdrift och bränning men är numer ovanliga. Myrarna och de glesa skogarna i anslutning till dessa utgör goda biotoper för orren,

Ett tjugotal sjöar, de flesta av näringsfattig typ och starkt försurade, förekommer i området.

2.2 Kulturhistoriska förhållanden

Med undantag av några få ensamgårdar vilka tillkom för ca 400 år sedan och en omfattande men kortvarig uppodlings- och bebyggelseepok under 1800-talet har Bredfjället till övervägande delen tjänat som utmarksområde för kringliggande bosättningar. Den första bebyggelsen på fjället, gården "Flogfjället", tillkom i slutet av 1500-talet och 150 år senare fanns ytterligare bebyggelseenheter, nämligen N och S Fjället, Bremsevikens samt Vargefjället. Under denna period övergick större delen av den som allmanning brukade marken till kronan. Trycket på fjället var trots detta mycket hårt. På skogsavverkningarna

följde bete och bränning. I källor från 1700-talets början betecknades fjället, åtminstone den södra och mellersta delen som helt skogslöst. Under befolkningsökningen i början av 1800-talet mångdubblades den odlade arealen i trakten och åtskilliga nya bosättningar, varav flera olagliga togs upp på fjället. 50 år senare vände befolkningskurvan och den för odling och bosättning minst lämpade marken övergavs och lämnades till igenväxning. Det är dessa marker som idag bär Bredfjällets mogna skogar där dessa ännu inte avverkats.

Anmärkningsvärt många av de mindre gårdsbildningarna var dock i drift ännu in på 1950-talet innan de övergavs. Bredfjället är osedvanligt rikt på lämningar och odlingssår vilka på ett mycket tydligt sätt åskådliggör de svåra förhållanden och anpassningar som delar av en starkt växande befolkning i 1800-talets Sverige tvingades leva under.

2.3 Markanvändning

Området präglas idag av skogsbruk vilket ger sig till känna genom de stora kalhyggen som tagits upp under de senaste 15 åren och vilka helt präglar landskapsbilden i områdets yttre delar. Det moderna skogsbruket gör sig även påmint genom de breda skogsbilvägarna som anlagts i området. Vargefjället och i viss mån Holmen är numer de enda gårdar inne på fjället där markerna ännu hålls i hävd. Nedlagd igenväxande kulturmark finns däremot på åtskilliga ställen.

2.4 Friluftsliv

Inom Bredfjälletområdet bedrivs ett omfattande friluftsliv. Den etablerade entrépunkten utgörs av friluftsanläggningen vid Norra Fjället varifrån ett omfattande stigsystem leder in i området. Området betjänar i första hand befolkningen i Ljungskile men besöks även i stor utsträckning av Uddevallabor. Sommartid är Bredfjället en betydelsefull tillgång också för kustsemestrande turister från andra delar av landet. De många sjöarna, skogsmarkerna samt inslagen av kulturmarker gör området attraktivt för en rad friluftsaktiviteter t ex bad, fiske, strövtåg, bär- och svampplockning samt natur- och kulturupplevelser. Idrotts-, sport- och fiskeklubbar, hembygdsförening samt skolor utnyttjar området regelbundet i sina verksamheter.

2.5 Tillgänglighet och kommunikationer

Angöringsvägar

Från norr

Bredfjället nås idag enklast genom att man följer en bilväg från norra Ljungskile över Norra Fjället upp till Vargefjället. Vägen benämns i allmänhet Fjällvägen. Härifrån når man ett stort antal spår och stigar på fjället. Avståndet från Ljungskile till Norra Fjället är 4 km,

Från söder och väster

Från syd och väst finns också tillfartsvägar mot fjället, men dessa kräver större avmarschsträckor (ca 1,5 km), innan man når spår och leder. Flera av de befintliga tillfartsvägarna är "enskilda vägar", som idag är avstängda för allmänheten och för att få en ökad tillgänglighet måste kommunen träffa överenskommelser med vägföreningar. Detta

gäller i synnerhet tillfarten till gården Södra Fjället.

Från öster

Från Lilla Edet-hållet når man Bredfjället - Väcktorsområdet via Hjärtum och kan därefter ta sig på mindre bilvägar utmed Lille-Väcktors norra strand fram till Kringevattnet. Fågelvägen är avståndet från Bredfjällets centrum till Lilla Edet 12 km.

Vägstandard

Eventuellt kommer en viss upprustning av de vägar som får ökad trafikering att bli nödvändig, i synnerhet där busstrafik kommer att bli aktuell. Vidare måste mötesplatser och möjligheter för bussar att vända vid angöringsplatser finnas. Idag är det fullt möjligt att med buss vända via Norra Fjället samt 200 m väster om Södra Fjället, vid angöring via skogsbilvägen.

Parkeringsplatser

Idag är Bredfjället, vid de tider då flest besökare kommer, det vill säga under vintersäsongen, underförsörjt med p-platser. Två större parkeringsytor finns utmed Fjällvägen, en i anslutning till elljusspår samt en i anslutning till Norra Fjället. Vid besökstoppar blir dessa snabbt fullbelagda och då tillämpas parkering längs vägen samt på mötesplatser, vilket är förkastligt ur framkomlighets- och säkerhetssynpunkt.

Vid övriga tillfartsvägar finns inga större anlagda parkeringsplatser. Då antalet tillströmmande besökare här är lägre har hittills heller inga allvarigare parkeringsbekymmer uppstått.

Kollektivtrafik

Med reguljär busstrafik kan man inte ta sig upp på Bredfjället. Däremot kan man ta sig till Ljungskile och motell Backamo, vilket vidare innebär att man får ta sig 3-4 km till fots innan man är uppe på fjället.

Från Uddevalla kan man även ta sig via Vassbovik till Nötebron, som är belägen ca 3,5 km nordost om Vargefjället.

2.6 Befintliga anläggningar

Bebyggelse

Befintlig bebyggelse på fjället idag består av ett mindre antal gamla gårdar och torp. Intressanta lämningar av gammal bebyggelse finns däremot i stort antal och behandlas i en särskild plan utarbetad av Riksantikvarieämbetets Vårdsektion.

Några av de kvarvarande gårdsbyggnaderna ägs av Uddevalla kommun och nyttjas av föreningar som klubbstugor. Huvuddelen av fastigheterna är dock privatägda, vilket framgår av nedanstående förteckning. Endast Vargetjället, Bremseviken samt S Fjället ligger inom det föreslagna reservatet.

1. Norra Fjället

Gården, som består av tre bygder, ägs av Uddevalla kommun och disponeras av Ljungskile Friluftsklubb (LFK). Norra Fjället är centrum för Bredfjällets nät av vandringsleder och skidspår. Övernattningsplats kan hyras genom LFK.

2. Nya Försöket

Gården består av två byggnader, mangårdsbyggnad och ladugård. Dessa ägs av Uddevalla kommun där fastighetskontoret hyr ut till sportfiskeklubben Härvan. Ladugården är inredd till raststuga, öppen för allmänheten. Mangårdsbyggnaden upplåtas även för andra grupper och föreningar. Övernattningsmöjligheter för 10-12 personer finns.

3. Brattåsstugan

Kommunägd

4. Vargetjället

Gården ägs av Göteborgs stift (som har den uthyrd).

5. Bråten

Privatägt torp

6. Lindjärn

Privatägt torp. (samma ägare som ovan)

7. Södra Fjället

Gården ägs av Uddevalla kommun. Fastighetskontoret hyr för närvarande ut Södra Fjället till Friluftsförbundet. Byggnaden är under upprustning för att i framtiden bli ett slags basanläggning för en Natur- och Kulturvårdsskola på Bredfjället.

8. Bremsevik

Privatägt

9. Holmen

10. Kruset

11. Rytter-Rinnan

12. Jensetorpet

13. Gröna äng

14. Lövbergsdalen

Vindskydd

Idag finns på fjället även ett antal enkla vindskydd, där man har möjlighet att övernatta. Vid St Skarsjön finns 2 stycken, vid sjön Skimlingen ett samt ett vid den så kallade

Femstenapunkten vid St Väktor, Se karta tillhörande skötselplan.

Eldstäder

Eldstäder och grillådor finns i anslutning till stigarna på ett mindre antal platser.

Enklare eldstäder finns vid Södra Fjället. St Skarsjön. Lilla Holmevattnet, Skimlingen och Store Väktor, St Stenkällevattnets ny hörn, Så kallade grillådor finns vid Långevattnet, Nya Försöket, Abborrevattnet samt vid Stora Holmevattnets norra ände.

Vandringsleder - spår

Bredfjället har sedan ett fyrtiotal år tillbaka varit välbesökt av friluftsentusiaster. Gamla vandringsleder har hållits öppna av tramp och nya har tillkommit under årens lopp, i synnerhet på fjällets norra del finns ett flertal markerade leder, de flesta utgående från Norra Fjället med förbindelse österut och söderut, mot fiskesjöarna St Holmevattnet, Abborrevattnet och Långevattnet respektive Södra Fjället och Store Väktor. Senare års ökade motionsintresse har resulterat i en elljusförsedd motionsslinga nordväst om Skarsjöarna. Mellan Ljungskile och Skarsjöarna samt runt Stora Skarsjön finns för Ljungskileborna värdefulla vandringsleder.

Genom östra delen av Bredfjället, väster om Store Väktor, passerar Bohusleden.

Beträffande befintliga vägar, leder och stigar, se karta tillhörande skötselplan (bilaga 2).

B PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målet skall vara att bevara ett stycke representativt västsvenskt natur- och kulturlandskap av stort ekologiskt värde och av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv. Orörd skogsmark med därtill hörande naturupplevelser utgör den förutsättning på vilken friluftsintressena grundas. Områdets pedagogiska värden skall särskilt beaktas.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsmark

Mål

Skogsmark i naturliga successioner, vilket dock inte skall hindra att för framkomligheten, tillgängligheten, kulturminnesvården eller skogsskyddet nödvändiga åtgärder i skogsmarken kan utföras.

Riktlinjer

Följande anvisningar innehåller dels övergripande skötselbeskrivningar för de olika

skötselzonerna (naturskogen, skyddsskogen samt kulturminnesvårdsobjekten vad gäller skogsmarken) dels gemensamma regler för den skogsskötsel som får förekomma inom reservatet.

Nedan under punkt 1.3 redovisas de skötselåtgärder vilka är aktuella under den kommande 10-årsperioden. Skötseln är utformad mot bakgrund av de mål och riktlinjer som ges i detta avsnitt nedan. Efter varje 10-årsperiod revideras detaljförslagen och nytt handlingsprogram fastställs.

Naturskog

Beskrivning

Utgör huvuddelen av reservatsområdet och har beskrivits i den allmänna delen. Naturskogen har till största delen naturliga gränser mot sjöar, våtmarker eller branter. Där sådana gränser saknas har en skyddszon mot angränsande skogsmark inlagts. Skogen utgörs till största delen av äldre granskog. I områdets centrala delar förekommer dock ett par större ungskogsområden.

Mål

Naturskog i fri utveckling.

Allmänna principer för skötseln

Avverkning och röjning får endast ske för att hålla stigar öppna (se nedan). Vidare kan efter tillstånd från länsstyrelsen vidtagas åtgärder i samband med omfattande skogsskadesituationer som brand, massangrepp av insekter eller vid mycket kraftig stormfällning. Beträffande befintliga föryngringsytor bör dessa hållas under uppsikt under 10-årsperioden för eventuella åtgärder i syfte att påskynda utvecklingen mot vuxen skog.

Skyddsskog

Beskrivning

Omfattar områden där en naturlig avgränsning av naturskogen mot omgivande skogsmarker ej kunnat göras.

Allmänna principer för skötseln

Områdena skall betraktas som en del av naturskogsområdet där åtgärder får utföras i följande fall:

- 1) I händelse av insektsangrepp, vilka kan befaras skada såväl naturskogen som angränsande produktionsskogar får skogsskyddsåtgärder vidtagas i enlighet med skogsvårdslagens bestämmelser som då äger tillämplighet.

- 2) För att skapa naturliga, stormfasta gränser mot naturskogen när angränsande produktionsskogar avverkas.

Det åligger förvaltaren att noga följa utvecklingen av ev angrepp från skadeinsekter för att i tid motverka uppkomsten av större skador. Förvaltaren skall även följa skogsbruket på omgivande fastigheter för att i samverkan lösa frågor kring hyggesupptagning i anslutning till reservatets gränser.

Skogsmark i anslutning till kulturminnesvårdsobjekten

Se 1.2.5 samt 1.3.2.

Skogsmark i anslutning till anläggningar m m för friluftslivet

Beskrivning

P-platser, stugor, rastplatser, byggnader som framgår under B 2.

Allmänna principer för skötseln.

Avverkningar och röjningar får ske för att hålla stigar öppna liksom utsiktsröjningar mot sjöar och vid rastplatser.

Gemensamt för all skogsmark

Vid de begränsade åtgärder som i vissa situationer kan utföras i skogsmarken inom reservatet skall följande allmänna regler följas:

Vid avverknings- och röjningsarbeten

- * vidmakthåll den biologiska variationen genom att spara träd- och buskarter i olika åldrar
- * spara gamla, torra, murkna träd och stammar. Lövträden är ofta viktiga boträd för fåglar. Ta ej bort enstaka fallna stammar (långor) såvida de ej på ett uppenbart sätt hindrar framkomligheten på stigar
- * spara bärande träd och buskar (rönn, oxel, nypon, hassel, fågelbär, hagtorn, vildapel, slån m fl) samt enbuskar
- * röj ej för hårt i buskskiktet
- * röj ej i bergsbranter, raviner, utefter bäckar och surdrog
- * allt röjnings/gallringsavfall bortföres eller lägges på undanskymd plats.

Vid transporter

Alla transporter planeras och utföres så att skador på stigar och mark ej uppstår. Vid de begränsade gallrings- och avverkningsarbeten som i vissa situationer kan tillåtas förekomma får transporter endast ske under tider på året då marken är fast eller frusen. Uppkommer trots detta skador på mark skall dessa omgående återställas.

1.2.2 Jakt och faunavård

Inom området är det förbjudet att bedriva jakt på fågel. Jakten i övrigt är utarrenderad av Uddevalla kommun till Ljungskile jaktvårdskrets. Genom överenskommelse sker ingen älgjakt på söndagar.

Genom den övergripande målsättningen om fri utveckling för större delen av området skapas förutsättningar för ett bevarande av biotoper av stor betydelse för såväl högre som lägre djurliv. Några särskilda "viltvårdsåtgärder" är därför inte behövliga inom reservatet.

1.2.3 Fiske

Det är förbjudet att behandla sjöar och vattendrag med kemiska preparat. Kalkning får ske efter kalkningsplan som godkänts av länsstyrelsen. Vid inplantering av fisk är det önskvärt att detta görs med arter som förekommer naturligt eller har förekommit i sjöarna.

Fiskevårdsområdena är under bildande för samtliga sjöar i området. Fiskevårdsområdena ansvarar för sjörestaurering samt övrig skötsel av sjöarna.

1.2.4 Byggnader

För byggnaders skötsel och underhåll svarar markägaren. Se vidare under B 2 samt kulturminnesvårdsbilagan.

1.2.5 Fornvård, kulturminnesvård och hävd av kulturmarker

ALLMÄNT

Området är beläget ca 5 km öster om Ljungskile samhälle och utgörs av vidsträckta relativt torftiga skogsmarker på ca 170 m över havets nivå. Häruppe inom reservatets gränser finns lämningar efter 15 torpställen och gårdar från 1700- och 1800-talet. Av dessa är en fortfarande i drift och brukas efter ålderdomliga principer och på tre andra är byggnaderna relativt intakta. Av de resterande 11 torpställena finns endast resterna kvar i form av husgrunder, källare, igenvuxna inägomarker, odlingsrösen, stengärdesgårdar etc.

På grund av de snarlika skötselproblemen och därmed även åtgärdsförslagen för flertalet av torpställena samt för att förhindra alltför mycket upprepning i texten hänvisas till rubriken "Generella anvisningar samt "Övrigt" utöver åtgärdsförslagen för varje torpställe.

Målsättning: Att i samband med andra arbeten inom reservatet utföra åtgärder på och i anslutning till torpen och dess närmiljöer som främst syftar till att bevara dessa och på ett bättre sätt levandegöra och förklara för besökande hur människor en gång levde och verkade i detta karga landskap.

GENERELLA ANVISNINGAR

Granskogen på en kantzon av ca 30-40 m i anslutning runt de flesta torpmiljöerna bör på sikt avvecklas och ersättas med lövblandskog. Hyggesfasen bör om möjligt undvikas genom blädningsskogsbruk, och lövträd gynnas i anslutning till leden och stigar.

Utkörning av virke får ej ske längs på kartan markerade leder och stigar, och skall i övrigt utföras på ett sådant sätt att minsta möjliga åverkan på kvarvarande skog och underlag görs (lämplig metod, maskin och underlag). Genombrott i stengärdesgårdar skall i största möjliga utsträckning undvikas och i förekommande fall återställas efter användning.

Avverkningsavfall avlägsnas efter avverkning från stigar, bäckar, diken, odlingsmarker och anläggningar såsom odlingsrösen, gärdesgårdar, husgrunder etc samt i anslutning till dessa.

Stengärdesgårdar i anslutning till stigar eller odlingsrösen, diken, terrasser och andra av människor utförda anläggningar frihuggs/röjs från samtliga träd och buskar och görs för övrigt väl synliga för förbipasserande.

Nya stigar röjs enligt kartan mellan punkterna 10 och 7 (endast halva sträckan) samt mellan Örevattnet passerande punkt 5 och fram till punkt

Hyggesavf all sprids i intilliggande bestånd utom synhåll, eller eldas på ett fåtal utvalda platser. Eldningsplatser återställs och grässås.

Slätteravfall åtgärdas på liknande sätt eller komposteras på en eller ett par platser i utkanten av torpmiljöerna.

Befintliga namnskyltar som är uppsatta på eller i direkt anslutning till ruiner, flyttas till lämpligare platser i anslutning till leden. Torpmiljöerna kompletteras med upplysningsskyltar.

PRIORITERINGAR - DAGSVERKEN

Område	Prioritet	Dagsverken Iordningställande	Årlig vård
1 Vargefjället	2	5	1
2 Björnmyren	2	5	1
3 Örebacken	1	25	10
4 "Karl Gustavs stuga "Brännan"	3	5	1
5 (Kvarnsten)	3	1	1
6 Länge hage	2	5	1
7 Flågfjället	1	60	15

8	Torsberg	2	10	5
9	Lyckan	2	20	5
10	Dammen	3	5	1
11	"Parken" Lunden	3	10	1
15	S Fjället 2A	1	60	15
17	Buddegärde	3	1	1
18	Bjurvattenahålan	1	40	10
19	Bremseviken	3	10	1

Riksantikvarieämbetets vårdsektion bör kontaktas i god tid innan iordningställandearbetena för respektive område påbörjas för att på plats ge mer detaljerade och kompletterande råd och anvisningar.

1.3 Behandling av skötselområden

1.3.1 Skogsmark

Inga åtgärder aktuella under den första 10-årsperioden

1.3.2 Kulturminnesvårdsobjekten (se karta bilaga 2)

OMRÅDE 1 (Vargfjället)

Beskrivning: Bebyggd gårdsmiljö omgiven av ålderdomligt hävdade kulturmarker med tendens till igenväxning. Granen håller på att ta överhand på de tidigare lövdominerade odlingsimpedimenten.

Målsättning: Bevara gårdens nuvarande ålderdomliga karaktär och hävd.

Åtgärder

För Vargfjället kommer en särskild vårdplan att upprättas. I avvaktan på denna får inga skötselåtgärder utföras.

OMRÅDE 2 (Björnmyren)

Beskrivning: Källarliknande husrum belägen på mindre glänta invid leden, omgiven av barrblandskog med inslag av björk. I anslutning omedelbart väster om gläntan finns ytterligare en husgrund.

Målsättning: Frihuggna/röjda husgrunder med tillhörande kantzon på ca 1 m belägna i glänta med bibehållen öppenhet.

Åtgärder

Iordningställande: Stengärdesgården i anslutning till gläntan samt husgrunderna med tillhörande kantzoner på ca 1 m frihuggs/röjs. Raserade delar av stengärdesgården i anslutning till gläntan återställs. Sämre enbuskar röjs liksom sly/buskvegetationen. Röjningsavfall sprids i intilliggande bestånd. I anslutande delar av intilliggande bestånd gynnas rönn, björk, bättre enbuskar och tall vid framtida avverkningstillfällen. Mekanisk ljung/risföryngring på gläntan. I övrigt hänvisas till "Generella anvisningar".

Årlig vård: Arbeten av tillsynskaraktär. Röjnings- och städåtgärderna återupprepas vid behov.

OMRÅDE 3 (Örebacken)

Beskrivning: Torpställe bestående av ruiner efter boningshus, ladugård och källare vackert beläget norr om Örevattnet och i direkt anslutning till leden. Inom området finns syrenbuskage, äppelträd, en kastanj, vinbärsbuskar, nypon, kaprifol och lupiner som vittnar om den tidigare bosättningen. Området befinner sig i ett kraftigt igenväxningsstadium där slyvegetation av björk, asp och plantmaterial av gran och tall håller på att ta överhand.

Målsättning: Gårdsmiljö med frihuggna/röjda ruiner belägen i öppen glest lövträdsbevuxen glänta med god sikt mot Örevattnet. Kulturväxter i form av fruktträd, bärbuskar, syrenbuskage och lupiner gynnas. Den granskogsbevuxna åkermarken söder om torpet och i anslutning till leden bör om möjlighet finns omföras till hagmark eller gles lövblandskog.

Åtgärder

Iordningställande: Samtliga ruiner och kallmurade terrasser med en tillhörande kantzon av ca 1 m frihuggs/röjs. Resterande delar av gläntan röjs från samtlig sly/buskvegetation förutom enstaka bättre exemplar av rönn och björk samt kulturväxter. Asp över 5 cm inom lyckan eller i anslutning till dess kantzoner ringbarkas. Fruktträd och bärbuskar torrgrensbeskärs/föryngringsbeskärs. Syrenbuskaget begränsas till sin utbredning. Den granskogsbevuxna före detta åkermarken söder om torpet och i anslutning till leden, bör om möjlighet finns omföras till hagmark eller gles lövblandskog. Odlingsröset i anslutning öster om leden friröjs så att det blir väl synligt för förbipasserande. Siktförbättrande röjning/gallring ner mot Örevattnet är önskvärd. Hela gläntan slåträs i augusti/september. Slåtter och röjningsavfall dras in och sprids i närliggande bestånd eller eldas på ett fåtal utvalda platser. Raserade delar av stenmuren längs leden återställs. Spången över surdrågen förnyas och kompletteras med en handledare. Tryckimpregnerad furu används. I övrigt hänvisas till "Generella anvisningar".

Årlig vård: Slåtter/slyröjning på gläntan med tillhörande lämningar under augusti-september. Successiv siktgallring/röjning av bestånden mellan torpmiljön och Örevattnet. Beskärning av fruktträd och bärbuskar vid behov.

OMRÅDE 4 (Brännan "Karl Gustavs stuga")

Beskrivning: Torpruin belägen ca 20 m väster leden i anslutning till surdrog i norr och sjön Skimlingen i väster. Ruinen är för närvarande relativt svårupptäckt p g a siktskymmande vegetation.

Målsättning: Frihuggen torpruin belägen i hagmarkskaraktär, väl synlig från leden.

Åtgärder

Iordningställande: Ruinen med en tillhörande kantzon av ca 1 m frihuggs/röjs. Området mellan leden och torpet genomgallras varvid samtlig gran avverkas samt genomgås därefter med en botten/siktröjning. Bättre exemplar av ungbjörk och en sparas för att målsättningen på sikt skall uppnås. Området slåttas med efterföljande grov- och markstädning. Avfallet sprids ut i intilliggande bestånd. Spången över surdrågen nytillverkas av tryckimpregnerad furuplank och kompletteras med en handledare. I övrigt hänvisas till "Generella anvisningar".

Årlig vård: Årlig slåtter/slyröjning med tillhörande markstädning under augusti månad. Gallring och röjning vid behov (se målsättning).

OMRÅDE 5 (Kvarnsten)

Beskrivning: Kasserad, nästan färdighuggen kvarnsten belägen i skogsmark ca 20 m öster om leden.

Målsättning: Från leden väl synlig kvarnsten i skogsmark.

Åtgärder

Iordningställande: Siktförbättrande röjning (föryngringsröjning) av risvegetationen runt kvarnstenen och i området mellan stenen och leden.

Årlig vård: Arbeten av tillsynskaraktär. Röjningsåtgärden återupprepas vid behov.

OMRÅDE 6 (Långe hage)

Beskrivning: Husgrund belägen i blandskog i anslutning till led.

Målsättning : Frihuggen husgrund belägen i skogsmark (väl synlig från leden.

Åtgärder

Iordningställande: Husgrunden med tillhörande kantzon på ca 1 m frihuggs/röjs. Eken vid torpet gynnas liksom andra lövträd vid framtida avverkningar. Grovstädning i anslutning till torpet. I övrigt hänvisas till "Generella anvisningar".

OMRÅDE 7 (Flågfjället)

Beskrivning: Resterna av äldre torpmiljö bestående av husgrunder, källare, källa, fägata, stengärdesgårdar m m samt igenvuxna inägomarker. Objektet är beläget ca 6 km öster om Ljungskile och genomkorsas av Bohusleden. Områden är bevuxet med ett antal äldre askar och ekar med ett tätt underbestånd av yngre ask, asp, ek, björk och hassel.

Målsättning: Frihuggna husgrunder, källare, stengärdesgårdar, fägata och mindre åkerlycka i anslutning till leden, belägna i manuellt hävdad hagmarkskaraktär.

Åtgärder

Iordningställande: Samtliga anläggningar enligt målsättningen frihuggs/röjs, Trädbeståndet inom området genomgallras varvid samtlig gran avverkas. Solitärer av ek och ask gynnas liksom hassel. Området röjningsgallras, varvid bättre exemplar av ek, ask och björk sparas. Äldre hasselbuskage föryngras. Vårdområdet slåträs och städas. Slätter och röjningsavfall eldas på ett fåtal utvalda platser. Raserade delar av fägatan återställs. Ett antal (5-6 st) askar i anslutning till husruiner, åkerlyckan och fägatan hamlas på 2-2,5 m höjd. I övrigt hänvisas till "Generella anvisningar".

Årlig vård: Slätter och slyröjning med tillhörande städning under augusti-september. Successiv gallring. Nyhamling vid behov. Stora delar av området bör om möjlighet finns skötas genom fårbeta.

OMRÅDE 8 (Torsberg)

Beskrivning: Ruinerna av torp, ladugård och källare belägna i skogsmark anslutning ca 20-40 m öster leden. Objektet svårlokaliserat på grund av den relativt täta undervegetationen. Den välbevarade källarruinen är stark hotad av ett antal träd i direkt anslutning till ruinen.

Målsättning: Frihuggna ruiner belägna i genomsiktlig blandskog.

Åtgärder

Iordningställande: Ruinerna med en tillhörande kantzon av ca 1 m frihuggs/röjs. Skogsbeståndet mellan husruinerna och mellan torpstället och leden görs mer genomsiktligt genom bottenröjning och en svag gallring varvid om möjligt främst björk och tall gynnas. Avverknings- och röjningsavfallet sprids i intilliggande bestånd. Ruinerna markstädas. I övrigt hänvisas till "Generella anvisningar".

Årlig vård: Arbeten av tillsynskaraktär. Grovstädning och gallring vid behov.

OMRÅDE 9 (Lyckan)

Beskrivning: Torp och ladugårdsruin belägna i glänta i direkt anslutning till leden.

Målsättning: Frihuggna ruiner belägna i manuellt hävdad gles hagmark.

Åtgärder

Iordningställande: Ruinerna frihuggs/röjs. Frukträd torrgrensbeskärs/beskärs, Lönn, ek och 3 st solitärer av rönn i kantzonerna av lyckan frihuggs. Lyckan röjningsgallras varvid bättre enbuskar och ett glest bestånd av björk sparas. Hela den öppna ytan slåträs med efterföljande grov- och markstädning. Slätter och avverkningsavfall sprids ut i intilliggande bestånd ej synligt från leden eller lyckan. Odlingsröset sydost torpet i anslutning väster om leden frihuggs och grovstädas samt åtgärdas i övrigt så att det blir väl synligt från leden. Skogbevuxen före detta åkermark liksom stengärdesgårdar, terrasser, diken och andra kulturhistoriskt intressanta företeelser i anslutning till torpet eller leden åtgärdas enligt ”Generella anvisningar”.

Årlig vård: Slätter/slyröjning med tillhörande markstädning i augusti månad. Successiv utglesning av lyckans trädbestånd. Beskrining av frukträd vid behov.

OMRÅDE 10 (Dammen)

Beskrivning: Torpruin belägen i skogsmark.

Målsättning: Frihuggen torpruin belägen i skog och i direkt anslutning till föreslagen stig.

Åtgärder

Iordningställande: Ruinen med tillhörande kantzon av ca 1 m frihuggs/röjs. Ett ca 400 m stort område runt ruinen och i anslutning till stigen röjs och grovstädas. Ruinen markstädas. Hyggesavfallet sprids i intilliggande bestånd. Den gamla stigen mellan Dammen och Örebacken letas upp, röjs och markeras. I övrigt hänvisas till ”Generella anvisningar”.

Årlig vård: Arbeten av tillsynskaraktär. Grovstädning och gallring vid behov.

OMRÅDE 11 (“Parken” Lunden)

Beskrivning: Ruin av torp med tillhörande ladugård och källare beläget i skogsmark på sluttning (platå) väster om Örevattnet. Objektet är för närvarande relativt svårlokalisat.

Målsättning: Frihuggna ruiner belägna i genomsiktlig skog och i direkt anslutning till föreslagen stig. Tidigare brukad jordbruksmark anläggs som viltåker.

Åtgärder

Iordningställande: Ruinerna med en tillhörande kantzon av ca 1 m frihuggs/röjs. Skogsbeståndet mellan ruinerna genomgås med siktförbättrande bottenröjning/gallring varvid om möjligt björk och tall gynnas. Vårdområdet grovstädas och ruinerna markstädas. En ny stig anläggs från Örevattnet förbi “Lunden” (den gamla brukningsvägen utnyttjas) och ansluts till befintlig led söder om punkt 6 (kvarnstenen). I övrigt hänvisas till ”Generella anvisningar”.

Årlig vård: Arbeten av tillsynskaraktär. Grovstädning och gallring vid behov.

OMRÅDE 12 (Nybygget B)

Beskrivning: Torpruin på berg i dagen med två inägor, belägna i trång dalgång norr respektive söder om torpet. I anslutning till ruinerna finns enstaka bärbuskar och fruktträd samt ett fåtal lönnar. Inägomarken är granplanterad.

Synpunkter: Avverkning av skog på inägorna bör endast göras på tjälad mark och utkörningen ske med lämplig skotare (långt marktryck) på minsta möjliga antal stickvägar. Diken virkesfylls innan övertransport sker. De fåtal lönnar, fruktträd och bärbuskar som finns inom området akts och gynnas. Virkestransporten får ej ske i omedelbar anslutning till ruinerna eller kallmurade terrasskanter. Avverkningsavfall inom området skall om möjligt bortfraktas eller eldas på lämpliga platser och eventuella markskador återställas i ursprungligt skick.

OMRÅDE 13

Beskrivning: Gran planterad före detta odlad mark.

Synpunkter: Inga.

OMRÅDE 14 (Lottas)

Beskrivning: Husgrund på bergknalle belägen omedelbart sydost sjön Hjortesölan. Inägomarken och anslutande delar är kraftigt försumpade.

Synpunkter: En naturlig lövföryngring gynnas. (Se markerat område på kartan).

OMRÅDE 15 (S Fjället 2A)

Beskrivning: Gårdsmiljö med delvis relativt intakta byggnader omgivet av igenväxande trädgårdsdel och inägomarker. Objektet är beläget i reservatets södra del i omedelbar anslutning till den södra tillfarten till Bredfjället.

Restaureringsförslag för befintligt byggnadsbestånd finns upprättat.

Målsättning: I samband med restaureringen av byggnaderna återställa trädgårdsdelen samt norr och sydost därom i anslutning till gården och vägen belägna inägomarker. Gårdsmiljön bör på sikt skönjas från vägen.

Åtgärder

Iordningställande: Odlingsmarken norr om gården röjs och slåträs till ursprunglig storlek. Fårbete ordnas om om möjlighet finns. Vid gallringsingrepp i intilliggande bestånd gynnas främst lövträd (lind, ask, björk, hassel, ek, sälg) i en kantzon på ca 50 m bredd. Den granplanterade åkermarken sydost om gården i anslutning till vägen bör på sikt återföras till odlingsmark eller betad hagmark. Resterande delar av området röjs/röjningsgallras varvid samtlig gran

avverkas. Solitärträd, fruktträd, bärbuskar och andra kulturväxter frihuggs och gynnas. Syrenbuskaget begränsas till sin utbredning och höjd (max 1,5 m). Fruktträd och bärbuskar torrgrensbeskärs/beskärs. Växtlighet i omedelbar anslutning till byggnader, kallmurade terrasser etc. röjs. Bärbuskarna begränsas och friställs. Hallonbuskaget begränsas och koncentreras till området nordost om boningshuset. Odlingsimpedimenta delar söder om boningshuset återskapas till ängsmark eller betad hagmark. Inom denna del gynnas förutom förekommande fruktträd också hassel, oxel, ask, björk och ek i nämnd ordning. Ett antal askar (ca 5-6 st) hamlas på ca 2-2, 5 m höjd.

Odlingsrösen, brukningsvägar, husgrunder, stengärdesgårdar etc. inom området frihuggs/röjs och görs väl synliga. Slätter utförs på områdets samtliga gräsbevuxna partier. Hela området grov- och markstädas. Avfallet eldas på ett fåtal utvalda platser. I övrigt hänvisas till ”Generella anvisningar”.

Årlig vård: Om svårigheter befaras uppstå med de framtida manuellt vårdade delarna av området bör dessa ingå i det tidigare föreslagna fårbetet och den manuella vården begränsas till boningshuset med tillhörande mindre trädgårdsdel samt områdena i anslutning till övriga byggnader och tillfarten samt kompletterande slätter/slyröjning på de betade delarna.

I annat fall utförs slätter/slyröjning med tillhörande städningsarbeten under juli-augusti månad. Beskränning och föryngringsbeskränning av fruktträd och bärbuskar samt syrenhäck. Anläggning av mindre köksträdgård och underhåll av trädgårdsdelen.

OMRÅDE 16 (Nybygget A)

Beskrivning: Torpruin omgivet av glest lövträdsbevuxen inägomark. Lövträden utgörs av ask, lönn, asp och rönn med inslag av enstaka aplar och syren i anslutning till ruinerna samt hassel i områdets östra del. Området har ett högt läge med vidsträckt utsikt och öppenheten god tack vare pågående fårbeta.

Synpunkter: Fortsatt fårbeta. Betesarealen minskas och koncentreras till torpet med tillhörande inägomark. En grovstädning av området är önskvärd liksom manuell slyröjning som komplement till betet. Stängselgenomgång/övergång ordnas vid stiganslutningen.

OMRÅDE 17 (Buddegärde)

I samråd med ägaren: Röjningsgallra odlingsimpediment i anslutning till vägen och leden, varvid samtlig gran avverkas och hassel, ask, björk och sälgn gynnas. I övrigt värna om de ålderdomliga principer som gården för närvarande hävdas på.

Beskrivning: Otydliga grunder i anslutning till väg. Tillhörande åkermark är granbeskogad.

Målsättning: Friröjda ruiner och området i övrigt med nuvarande öppenhet.

Åtgärder

Arbeten av tillsynskaraktär. Slätter, slyröjning och städning vartannat år. I övrigt hänvisas till

”Generella anvisningar”.

OMRÅDE 18 (Bjurvattenshålan)

Beskrivning: Resterna efter äldre torpmiljö bestående av husgrunder, källarruin, fägata, källor, stengärdesgårdar, åkertegar m m. Området domineras av lövskog främst ek med inslag av ask, alm, hassel, asp och björk. De öppna markerna söder om torpgrunden hävdas genom slåtter och bete.

Målsättning: Fortsatt hävd av markerna söder om torpgrunden. Frihuggna/röjda husgrunder, källare och fägata samt restaurering och hävd av de två åkertegarna nordost torpgrunden.

Åtgärder

Iordningställande: Husgrunder och källarruinen frihuggs/röjs. Den stora lönnen sparas. Syrenbeståndet föryngras successivt och begränsas till sin utbredning. Frukträden torrgrensbeskärs/beskärs. De två åkertegarna nordost torpgrunden röjs till sin ursprungliga utbredning och uppodlas (t ex viltåker). Fägatan frihuggs/röjs från samtligt träd/buskmaterial. Eksolitärerna inom området gynnas och resterande delar gallras varvid samtliga barrträd avverkas. Ask, alm, hassel och björk gynnas i nämnd ordning. I övrigt hänvisas till ”Generella anvisningar”. Hackspettsträd sparas liksom ormgranen söder om torpruinen.

Årlig vård: Kontinuerlig hävd av åkerlyckorna nordost torpgrunden. Slåtter/slyröjning med tillhörande städning under augusti-september i anslutning till de öppna delarna runt torpmiljön.

OMRÅDE 19 (Bremseviken)

Beskrivning: Av bebyggelsen återstår endast torpstugan. Av resterande byggnader återstår endast igenvuxna grunder. Ängsmarken söder om boningshuset tenderar att växa igen.

Målsättning: Bevara öppenheten i minst nuvarande omfattning samt fram röja befintliga husgrunder.

Åtgärder

Iordningställande: Frihuggning/röjning av befintliga husgrunder. Vid gallringstillfällen i anslutande bestånd gynnas lövträd. Ängsmarken slyröjs/slåttras. I övrigt hänvisas till ”Generella anvisningar”.

Årlig vård: Bete är önskvärt eller en slåtter av ängsmarken vart annat år. Husgrunderna friröjs med samma intervall eller vid behov.

2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV M M

2.1 Övergripande mål

Målet för framtida insatser inom Bredfjället skall vara att tillgodose olika gruppers intressen, från de som vill bedriva aktiv motionsverksamhet till de som önskar ströva fritt omkring i en ostörd vildmarksnatur, utan att naturvärden skadas eller att enskilda fastighetsägare i området blir lidande. Detta kan ske genom rimliga avvägningar gentemot natur och kulturvårdens intressen men även gentemot andra markanvändningsintressen.

Bredfjället utgör redan idag ett välbesökt friluftsområde, i första hand för Ljungskilebor, men även för tätortsbefolkningen i Uddevalla och Lilla Edet. De vanligast förekommande friluftaktiviteterna idag är näst efter skogspromenader, skidåkning, motionslöpning, fiske och ridning.

Föreläggande förslag till åtgärder innebär inte några radikala satsningar på helt nya aktiviteter och anläggningar utan bygger i hög grad på att möjligheterna att utöva redan förekommande aktiviteter förbättras. Denna, som kan tyckas, försiktighet i åtgärdsförslag grundar sig i viss mån på den osäkerhet som råder beträffande Backamoområdets framtida användning. Eventuellt kommer Backamo att utvecklas till någon typ av centrum för turism och friluftsliv. Vilka verksamheter som då kommer att utvecklas är oklart, men en samordning med nya verksamheter på Bredfjället blir ur allas synpunkt önskvärd och nödvändig.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet och kommunikationer

Parkeringsplatser

En viss utbyggnad av parkeringsplatser bör ske, framför allt i norr där det största besöksstrycket finns. För att ge besökare möjlighet att också upptäcka andra delar av Bredfjället, föreslås mindre p-platser i lägen där det idag inte finns anlagda p-platser.

Vid detaljprojektering av nya parkeringsytor bör anpassningen till terrängen noga studeras för att minimera ingreppen. Vidare bör vegetationsskärmar sparas där detta är möjligt.

Nedan följer en genomgång av förmodat behov av p-platser samt antal befintliga och föreslagna p-platser vid olika tillfartsvägar.

Från norr och väster - via Fjällvägen

De flesta spår och leder utgår från olika punkter utmed Fjällvägen. För att komma tillrätta med den "vilda parkeringen" som förekommer under vintersäsongens besökstoppar bör parkeringsmöjligheterna förbättras. Utbyggnad av en större p-plats vid Norra Fjället bör prioriteras. Dessutom bör mindre p-platser med begränsat antal platser förläggas längs Fjällvägen.

Läge	P-platser Bef antal	Förmodat behov	Föreslaget antal
- I anslutning till elljusspår	70	40	30
- ”-		5	5

- Vid St.Skarsjöns norra ände	ca 10	2	5-6
-”-	ca 10	10	12
- Vid Norra Fjället	200	50	155
- Vid Brattås i anslutning till stig mot utsiktstorn	20	-	20
- 500 m öster om nr 9	3	3	-
- Vid stig mot Nya Försöket	ca 10	3	6-8
- Norr om Brännans torpruin	ca 20	-	20
- Vid vägs slut söder om Brännan	25	-	25
(Vid Hålaresjöns norra ände	ca 5	-	5-6)

Från öster

Från Lilla Edet-hållet kan man på mindre bilvägar ta sig fram till Kringvattnet, där det idag finns möjlighet att parkera. Avståndet härifrån till Bohusleden är ca 700 m.

Läge	P-platser Bef antal	Förmodat behov	Föreslaget antal
- Vid Kringevattnets norra ände	20	20	-

Från söder

Vid angöring söderifrån finns idag inga parkeringsplatser. Var sådana lämpligen förläggs i framtiden blir i hög grad avhängigt vilka avtal kommunen kan träffa med vägföreningarna. Med tanke på planerad verksamhet vid Södra Fjället vore det önskvärt att en parkeringsplats anlades i gårdens närhet. I annat fall är en tänkbar lösning att bommen vid Rinnan flyttas ca 500 m in på skogsbilvägen och att en parkeringsplats anläggs här.

Vid gamla vägen föreslås att en parkeringsplats anläggs vid avtagsvägen mot Lysevattnet, 1 km söder om Rytter-Rinnan och ca 500 m från Bohusleden.

Läge	P-platser Bef antal	Förmodat behov	Föreslaget antal
- 1 km söder Rytter-Rinnan	ca 20-25	-	20-25
- 500 m norr Rinnan	ca 15	-	15
- Vid vägkorsning väster S:a Fjället	20	-	20

Från väster - via Skarsjövägen

Vid Stora Skarjöns södra ände bör parkeringsmöjligheterna utökas.

Läge	P-platser Bef antal	Förmodat behov	Föreslaget antal
Vid Vattenverket	25	10	15
Vid idrottsplatsen	50	50	-

Angöringsvägar

En ökad trafikering på de mindre vägarna kan längre fram komma att medföra behov av utbyggnad av mötesplatser och eventuellt vändplatser.

När det gäller enskilda vägar med och utan statsbidrag, måste överenskommelser med vägföreningar och enskilda träffas beträffande tillgänglighet.

Enligt föreskrifterna skall allmänheten förbjudas att framföra motordrivet fordon inom naturreservatet. Föreskrifterna på denna punkt bör revideras med tanke på att allmän väg passerar genom reservatet vid Vargefjället. Vidare måste nödvändig trafik med anledning av framtida verksamhet vid Södra Fjället tillåtas.

Vägarnas olika status, allmänna respektive enskilda med eller utan statsbidrag, redovisas på karta tillhörande skötselplan och får utgöra planeringsunderlag vid beslut om framtida åtgärder.

2.2.2 Rekreation och friluftsliv - åtgärdsprogram

Vandringsleder - spår

Områdets stig- och ledssystem bör behållas i sin nuvarande utbredning.

Markerade leder följer gamla stigdragningar och passerar förbi flertalet torpruiner.

I några punkter föreslås smärre justeringar och utökningar. Föreslagen utbyggnad av parkeringsplats vid Norra Fjället medför att befintlig led måste flyttas på en sträcka av ca 100 m samt eventuellt kompletteras med en ny stigsträcka på ca 40 m, 250 sydost om gården.

Möjligheterna att dra skidspår från Hälleområdet via parkeringsplatsen vid idrottsplatsen mot vattenverket och ansluta till skidspåren runt Norra Fjället bör undersökas. Detta skulle även innebära att parkeringsplatsen vid idrottsplatsen (nr 21) skulle kunna avlasta Norra Fjället vid besöksstoppar under vintersäsongen.

Upprustning av befintliga vandringsleder är till vissa delar nödvändig. T ex behöver Lilla Skarsjöleden rustas upp med spångar över blötare partier samt kompletteras med uppmärkning. En annan sträcka som behöver förbättras är den mellan Ljungskile Folkhögskola/Furuvägen och vidare upp mot Silverfallet.

Beträffande uppmärkning av leder bör enhetlighet och enkelhet eftersträvas och en översyn av ledmarkering bör göras i samband med uppsättning av Informations- och upplysningsskyltar. Beträffande befintliga och föreslagna leder och stigar, se karta tillhörande skötselplan.

Ridning

Ridning är inom reservatdelen förbjuden.

Kanoting

Lämpliga sjöar för kanoting är Stora Skarsjön, Grinnerödssjön och Stora Väktors sjösystem. I Store Väktor och Stora Skarsjön finns häckande storlom. Förvaltaren skall tillse att årlig information om aktuella häckningsplatser går ut till kanotklubbar, skolan och övriga föreningar, som kan tänkas syssla med kanoting.

Friluftsbad

Sjöar, vilka är lämpliga för bad är Lilla Skarsjön, Store Väktor, Stora Galten och Grinnerödssjön. Dessa badsjöar bör även i framtiden tjäna som "naturbadplatser" utan anläggningar av något slag. I de fall problem med ökad trafikering på enskilda vägar till följd av badandet skulle uppstå, får åtgärder för att komma till rätta med detta övervägas.

I Stora Skarsjön, som är vattentäkt, bör ur hälsosynpunkt inte anordnas någon allmän badplats.

Byggnader för övernattnig

Som nämnts tidigare i texten under BEFINTLIGA ANLÄGGNINGAR, finns idag övernattningsmöjligheter vid Norra Fjället och Nya Försöket. Byggnaderna ägs av Uddevalla kommun, men hyrs av föreningarna Ljungskile Friluftsklubb respektive sportfiskeklubben Härvan, genom vilka övernattnig kan anordnas.

Byggnaderna vid Norra Fjället, i synnerhet skolhuset men också huvudbyggnaden, är i behov av underhåll och förbättring för att ge ökade användningsmöjligheter. LFK är beredda att med ideella insatser utföra arbete under förutsättning att man erhåller ekonomiskt bistånd.

Jakt

Jakt på fågel är förbjudet.

För att förbättra informationen till allmänheten bör en informationskanal upprättas mellan föreningar och jaktvårdskrets, där man snabbt kan skaffa sig upplysning om i vilket område jakt bedrivs vid en viss tidpunkt.

Fritidsfiske

I de många sjöarna inom området var tidigare fisket av stor betydelse för befolkningen i omgivningen. Under 1900-talet har dock fisket i huvudsak bedrivits för nöje och rekreation, undantag därifrån kan nämnas Store Väktor, där yrkesfiskare fanns till 1950-talet.

Flertalet av sjöarna är näringsfattiga skogssjöar, och många är idag starkt försurade. De sjöar som ligger i nära anslutning till grönstensstråk har dock genom sin högre alkalinitet en bra buffrande förmåga och är inte försurade.

Undersökningar under 1970-talet visade, att flera av sjöarna hade pH-värden under 5, vilket omöjliggör reproduktion för alla svenska fiskarter. För att förhindra denna utveckling utförs

kalkning i flera sjöar och våtmarker i området, framförallt i Tjöstelserödsbäckens och Solumsåns avrinningsområde.

Vid dessa låga pH-värden föreligger risk för lösgörande av tungmetaller (aluminium). Under 1980-talet har kvicksilveranalyser utförts av fisk från flera sjöar i området. Undersökningen visar förhöjda värden i några av sjöarna, vilket resulterade i att Stora Skarsjön svartlistades. Under 1986 påbörjades ett försök med kvicksilversanering av Stora Skarsjön, vilket skall pågå till 1990. Utvärdering av försöket beräknas vara klart 1991.

Allmänheten hade innan svartlistningen möjlighet till fritidsfiske i Stora Skarsjön genom regionfiskekortet, vilket sportfiskarna handhar. Sportfiskeklubben Härvan arrenderar sjöarna Långevattnet, Stora Holmevattnet och Abborrevattnet. I dessa sjöar har laxartad fisk planterats ut. SKF Härvan försäljer fiskekort för fritidsfiske i dessa sjöar. De högst belägna sjöarna innehåller abborre, ål och vissa hyser gädda.

Fiske och fiskevård inom ett vattensystems avrinningsområde bör samordnas mellan fiskerättsägarna. Mestadels har samma vattenområde flera fiskerättsägare.

Där fisket är samfällt mellan fiskerättsägare, utgör bildande av fiskevårdsområde (FVO) den bästa organisationsformen för samordning av fisket och övrigt främjande av fiskerättsägarnas gemensamma intressen. Statsbidrag kan utgå för bildande av FVO. Inom Bredfjällsområdet föreslås följande fiskevårdsområden, nämligen Grinnerödssjön FVO, Stora Väktor FVO, Stora Skarsjön FVO och Stora Holmevattnet FVO. Varje fiskevårdsområde förvaltas av en fiskevårdsområdesförening, enligt lagen om bildande av fiskevårdsområde.

För att samordna fiskevårdsområdesföreningarnas arbete med fiskevård och fritidsfiskeplanering inom området bör ett förvaltningsråd bildas.

Förvaltningsrådet bör ha en rådgivande funktion och enbart bestå av medlemmar från respektive fiskevårdsområdesförening. Bl a bör rådet verka för samordnande fiskevårdsinsatser, t ex fisketillsyn, fiskekortsförsäljning, kortpriser, fiskeregler etc.

Utredningen av FVO Grinnerödssjön ligger för närvarande för fastställande hos länsstyrelsen, se bilaga 1. Vidare pågår arbete med bildandet av FVO Stora Väktor,

Tältplatser

Tältning regleras i allemansrätten. Inom reservatet är det enligt föreslagna reservatsföreskrifterna för allmänheten förbjudet att tälta inom naturreservatet, med undantag av på förvaltaren anvisad plats. Lämpliga områden för tältning finns vid NV Hålaresjön samt vid L Holmevattnet.

Eldstäder

Ett mindre antal eldstäder finns redan på fjället och kompletteras med utplacering av grillådor (av naturvårdsverkets typ).

Enligt föreslagna reservatsföreskrifter är det inom reservatet förbjudet att göra upp eld annat

än på anvisad plats.

Sopmajor

Sopmaja finns idag vid Norra Fjället, Ytterligare sopmajor placeras vid behov ut av förvaltaren.

Utsiktstorn

Norr om Stora Holmevattnet har ett utsiktstorn uppförts. Tornet har utmärkt placering för sträckräknande ornitologer, med erbjuder även utblickar vida omkring.

Toaletter

Toaletter, av enklare slag, finns idag vid Norra Fjället, Nya Försöket, Femstenapunkten vid Store Väktor samt vid S:a Fjället.

3 TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för den övergripande tillsynen av reservatsområdet.

4 REVIDERING

Skötselplanen skall ses över vart 10:e år.